

<http://www.aish.co.il/h/pes/p/48862867.html>

מכת דבר - ע"פ מדרשי חז"ל

מאת רנית אברמוביץ

המכה החמישית, דבר - מגפה בבהמות.

המאמר הקודם: מכת ערוב.

שמות ט', א'-ז'

ויאמר ה' אל משה: בא אל פרעה ודברת אליו - "כה אמר ה'... שלח את עמי ויעבדוני. כי אם מאן אתה לשלח, ועורך מחזיק בם, הנה יד ה' הו-יה [תהיה] במקנך אשר בשדה, בסוסים, בחמורים, בגמלים, בבקר ובצאן - דבר כבוד מאוד. והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים, ולא ימות מכל לבני ישראל דבר".

וישם ה' מועד לאמור: מחר יעשה ה' הדבר הזה בארץ.

ויעש ה' את הדבר הזה ממחרת, וימת כל מקנה מצרים, וממקנה ישראל לא מת אחד.

וישלח פרעה, והנה לא מת ממקנה ישראל עד אחד. ויכבד לב פרעה ולא שילח את העם.

שוב נשלח משה אל פרעה ומזהיר אותו בפרוטרוט על המכה הבאה - דבר, ושוב פרעה לא משחרר את עם ישראל.

בין המצרים כבר נמצאו כאלה שהאמינו בכוחו של ה'. המצרים האלה שמעו את האזהרה, הבינו שקיימת סכנה גדולה לבהמות שבשדה, והכניסו את בהמותיהם לבתיהם.

ולמחרת, בדיוק כפי שהבטיח ה', פורצת מגפת דבר. לא מדובר במגפת דבר רגילה שבה מת אחוז מסוים של הבהמות, אלא במגפה כבדה - עדרים, עדרים, מתים מן המחלה - אף בהמה לא שורדת בשדות מצרים.

אך למרות זאת, המחלה לא מתפשטת אל ארץ גושן, וגם לא פוגעת בשכנותיה של מצרים. ויותר מזה, כל בהמה שהייתה לגביה מחלוקת אם היא שייכת ליהודי או למצרי, נשארת בחיים, כדי להראות שהישראלי צדק; גם הבהמות ששייכות למצרי ולעברי בשותפות ניצולות.

הדבר לא פגע בבני האדם (להוציא רוכבים שנפלו עם בהמותיהם וכד'), אבל פגע בצורה קשה מאוד בכלכלת מצרים. לא נשכח שבימים ההם לא היו עדיין מכוניות ומכוניות. שוורים, פרות וחמורים, שמשו לחרישה, לדיש והובלה. סוסים היוו כלי תחבורה חשוב למרחקים ארוכים. פרות סיפקו חלב ובשר, והצאן - בגדים.

בעוד שברחבי מצרים נפגעות רק הבהמות שבשדות, כל בהמותיו של פרעה מתות מן הדבר - הן אלה שבשדות, והן אלה שבבית.

פרעה רוצה מאוד לשמוע שמשו קרה למקנה ישראל, ואפילו משהו קטן, אבל השליחים מדווחים לו שכל בהמות העבריים ניצלו, ואפילו החלשות והחולות ביותר - ולא רק זה, אלא שבימי המגפה לא היה לבני ישראל שום צער - לא נשברו להם כלים, העצים שלהם לא התייבשו, אבן לא נפלה מבתיהם, הם לא סבלו מרעב, ולא חשו דאגה.

פרעה, במקום להתרשם מהנס הברור, מתייחס לתשובת השליחים כאל פיתרון נוח - "אילו היו כל הבהמות מתות, אז הייתה לי בעיה, אבל, מכיוון שבהמות ישראל נשארו בחיים, אז אני אקח משלהם".

בתחילה היו המכות בנות שבעה ימים, אולם במכת צפרדע פרעה הוסיף יום אחד, במכת ערוב משה הוסיף יום אחד, ובמכה זו הוסיף הקב"ה עוד יום.

למה מכת דבר?

1. למרות כל הצרות, המצרים לא יכלו לראות שהיהודים בטלים ממלאכה. עכשיו, לאחר שהתינוקות שלהם מתו במכת ערוב, החליטו לשלוח את בני ישראל לרעות את עדריהם - לכן, מידה כנגד מידה, מתו בהמותיהם.

2. המצרים שלחו את בני ישראל לרעות בהרים ובמדבריות, כדי להרחיק אותם מנשותיהם - לכן קיבלו "רעה נאמן" - כמו שכתוב בפסוק אחר "מוות ירעם".

3. המצרים היו משתמשים בבני ישראל במקום בבהמות כדי למשוך במחרשות - לכן נענשו בבהמותיהם.

4. המצרים ניצלו את העבדות הקשה כדי לגנוב את עדרי ישראל, שלא היו פנויים לרעות אותם ולהשגיח עליהם.

המאמר הבא: מכת שחין.

*לכל השואלים, כל המאמרים מבוססים על מדרשי חז"ל (לפרטים נוספים קראו את מאמר ההקדמה).

ניתן לקרא מאמר זה גם בקישור הבא: <http://www.aish.co.il/h/pes/p/48862867.html>

אהבתם את המאמר? בתור ארגון ללא מטרת רווח, aish.co.il נתמך על ידי קוראים כמוכם שמאפשרים לנו להמשיך לפעול ולספק מאמרים בעלי רלוונטיות ותוכן משמעותי לחיים לעשרות אלפי קוראים ברחבי העולם.

הקליקו כאן כדי לתרום: <https://secure.aish.com/secure/pledge-he.php>

כל הזכויות שמורות © 1995 - 2016 אש התורה - <http://www.aish.co.il>